САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

Штодзенная газэта.

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: [illegible]
Менск, Петрапаўлаўская, № 8,
[illegible] Госвыдавецтва.
[illegible]

Другі год выданьня.

ВЫДАНЬНЕ УСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ

№ 286 (396) Серада 21-га сьнежня 1921 г.

Прымаецца падпіска
— НА ГАЗЭТУ —
„Савецкая Беларусь“.

Падпісная плата на месяц 30.000 руб.

Заявы на падпіску належыць пасылаць па адрэсу: *Менск, Петрапаўлаўская, 8, II-гі паверх. Дзяржаўнае Выдавецтва.*

IX Усерасейскі Зьезд Саветаў.

У Чырвонай Маскве сёньня адчыніўся Ўсерасейскі Зьезд Саветаў. Гэта па ліку дзевяты зьезд, і яго скліканьне яшчэ раз відавочна разьбівае спадзевы і рашчоты буржуазэі на блізкае падзеньне Савецкай улады, прарочанае ёю кожныя два тыдні з моманту Акцябрскай Рэвалюцыі.

XI Зьезд склікаецца першы раз у новых варунках нашага экачамічнага будаўніцтва, калі Савецкае правіцельства дапускае істнаваньне і намінуча разьвіцьцё прыватна-капіталістычнага вырабу.

Але, наперакор прадсказаньням і жаданьням эсэра-меншавіцкіх колаў, наш Зьезд Саветаў, склікаемы па канстытуцыі Р. С. Ф. С. Р., не зьяўляецца „кааліцыйнай“ з буржуазеяй „учрадзілкай“, а зьяўляецца паранейшаму выяўленьнем дыктатуры пралетарыяту. Грунтоўныя пытаньні парадку дню Зьезду ахопліваюць эканамічнае будаўніцтва Рэспублікі.

Гэтак, на Зьезьдзе павінен абгаварвацца даклад аб першых выніках праведзеньня ў жыцьцё новай эканамічнай палітыкі. Зьезд павінен указаць памылкі, якія бязумоўна мелі месца пры новых пачынах, і адзначыць каляіны для будучыны.

Але галоўнае, чым зоймецца Дзевяты Зьезд, гэта пытаньні нашай зямельнай палітыкі.

На VIII Зьезьдзе былі пастаўлены толькі першыя вехі ў справе „ўмацаваньня і разьвіцьця сялянскай і сельскай гаспадаркі“. Былі зложаны пасяўныя камітэты— арганізацыі грамадзянскай самадзейнасьці сялян дзеля праведзеньня масавымі патугамі тых новых спосабаў, якія падсказваюцца мясцовымі варункамі і магчымасьцямі саміх сялян у справе палепшаньня апрацоўкі зямлі.

Сельска-гаспадарчая праца была прыраўнена да галоўнейшых прац дзяржавы. Першы раз побач з вядомым дзяржаўным планам агалошана была неабходнасьць зацікавіць беспасрэдна селяніна ва ўзмоцненай вытворчасьці. Тады ж былі зроблены першыя крокі ў гэтым напрамку: у вырашэньнях Зьезду ўказывалася на неабходнасьць прэміраваньня найбольш старэнных гаспадарак тымі ці іншымі палягчэньнямі і г. д.

На прадстаячым IX Зьезьдзе пойдзе далейшае разьвіцьцё і ўглыбленьне гэтых пастановаў. Зразумела, што да працы па аднаўленьню сельскай гаспадаркі павінна быць і будзе шырока прыцягнута сельска-гаспадарчая каапэрацыя. Магчыма, што Зьезд запатрабуе больш дзейнай працы ад пасяўных камітэтаў, перарабляючы іх у заўсёдную першачынную ячэйку па арганізацыі на мясцох systematычнай барацьбы з ворагамі сельскай гаспадаркі, як сухмень і інш. Адным словам, пункт па ўзмацненьню і разьвіцьцю сялянскай і сельскай гаспадаркі зьяўляецца адным з галоўных пунктаў павесткі Зьезду, бо з сельскай гаспадаркі пачынаецца арганізацыя буйнай прамысловасьці. I ня толькі дзеля таго, што хлеб зьяўляецца неабходнай складной часткай для аднаўленьня прамысловасьці, але амаль што няма сумленьняў, што сельская гаспадарка, напэўне, першая дасьць нам у больш-менш значным ліку чужаземную валюту, вельмі патрэбную дзеля тэй-жа буйнай прамысловасьці.

Трэцім зьвязном у шэрагу эканамічных пытаньняў IX Зьезду трэба прызнаць даклад аб каапэрацыі, да будаўніцтва якой павінна быць прыцягнута усё працоўнае жыхарства.

IX Зьезд ня можа абмінуць яшчэ двух пытаньняў: аб становішчы нашай Чырвонай арміі і аб дапамозе галадуючым. Наша замежнае становішча зараз вельмі моцнае, але мы павінны памятаць, што толькі зьберажэньне магутнай Чырвонай арміі можа нам яго забясьпечыць і нават узмацніць. I IX Зьезд павінен сказаць сваё важкае слова аб матар'яльным палепшаньні нашай Чырвонай арміі і аб углыбленьні і заўсёднасьці дапамогі галадуючым.

Фармулюючы агульныя заданьні Зьезду, трэба адзначыць, што характар гэтых заданьняў выказваецца грунтоўнай метай—штурхануць сельскую гаспадарку, як фундамант усялякай вытворчасьці. Зьезд зацьвердзіць тыя перамены, якія зрабіліся ў вобласьці арганізацыі прамысловай вытворчасьці, адзначыць далейшы шлях яе разьвіцьця, пэрспэктывы якога ўжо зараз досыць прыкметны.

Усе іншыя пытаньні будуць служыць дадаткам да першых трох.

Савецкая Беларусь сёньня вітае IX Ўсерасейскі Зьезд Саветаў і верыць, што ён справіцца са ўсімі цяжкімі заданьнямі, якія стаяць перад ім.

3-ці Усебеларускі Зьезд Саветаў

Камітэты узаемнай дапамогі.

Даклад тав. Мар'ясіна.

Сацыяльнае штрахаваньне.

Сацыяльнае забясьпечаньне старое адыходзе ў галіну бяек. Цэлы шэраг груп зваліваецца з плеч дзяржавы, і фактычна сацыяльнае забясьпечаньне будзе тычыцца толькі трох груп рабочых, сялянства і інвалідаў. У адносінах да рабочых і служачых праведзена сацыяльнае штрахаваньне. Гэта азначае, што час па забясьпечаньню пераходзе на плечы дзяржавы і прыватных асоб, дзеля якой мэты будзе ўтвораны спецыяльны фонд.

Камітэты ўзаемнай дапамогі.

У галіне дапамогі сялянству паўстае заданьне ўтварэньня камітэтаў ўзаемнай дапамогі. Уся Расея, а асабліва галадуючае Паволжа, пакрыта вялікай сеткай сялянскіх камітэтаў. Ёсьць губэрні, дзе сялянскія камітэты ўтвораны ў кожнай воласьці, у кожнай вёсцы, у кожным сяле. Знаходзячаяся блізка ад нас Смаленская губэрня налічвае звыш 1260 камітэтаў. На працы камітэтаў і іх задачах, як ў іншых нашых пастановах, адбілася наша новая эканамічная палітыка.

Дзяржава будзе субсыдыраваць камітэты, адпускаць сродкі ў абмежаваных аб'ёмах; камітэты стануць гаспадарамі разьмеркоўцамі ўсёй маемасьці, якое пераходзе да сацыяльнага забясьпечаньня, як кан фіскаваная, рэквізаваная. Грунтоўная праца павінна накроўвацца да ўзаемнай дапамогі. Ідэя ўзаемнай дапамогі павінна быць зразумелай усім. Камітэты павінны ахапіць усе вёскі, камітэты зьяўляюцца дабраахвотнымі, але паколькі воласьць рух вялае ўтвараць камітэт, ужо абавязковы ўдзел усіх. Забясьпечаньне сем'яў чырвонаармейцаў і інвалідаў —галоўнае заданьне камітэтаў. Кожны селянін разумее, што калі сёньня ён робіць дапамогу, да заўтра ён можа сам патрабаваць яе. Сродкі самага незалікага самаабкладаньня лягуць за грунт першай формы ўзаемнай дапамогі. Апрацоўка палей і працоўная сельска-гаспадарчая дапамога можа быць зроблена патрабуючым групам з тым, што калі, гэтыя патрабуючыя групы стануць на ногі, дык яны выявяцца ўжо ўдзельнікамі камітэту і дапамогуць іншым групам.

Перарэгістрацыя сем'яў чырвонаармейцаў.

Зараз ва ўсерасейскім маштабе падрыхтоўваецца зусім новая перарэгістрацыя сем'яў чырвонаармейцаў. Рэвалюцыйны ваенны савет апрацоўвае новую форму забясьпечаньня сям'яў чырвонаармейцаў, але армія наша такая вялікая, а дзяржаўныя сродкі надта малы і з гэтае прычыны немагчыма дапамагчы толькі дзяржаўнымі сродкамі. Колькі раз мне здаралася чуць выступленьні сялян, дык кожны раз у іх прамовах гучэла, што мы чырвонай арміі гатовы дапамагчы. Забясьпечаньне сем'яў чырвонаармейцаў так сама зьяўляецца заданьнем камітэту. Дзяржава будзе даваць як і зараз, нават павялічыць яшчэ дапамогу, але камітэты павінны будуць ёй дапамагаць у гэтай справе.

Мы ў першыя часы ня маем ніякай магчымасьці аплачваць сяброў камітэтаў, можа быць з часам, калі сродкі будуць большыя, мы гэта зробім, але зараз мы павінны спыніцца на аплаце аднаго толькі тэхнічнага сэкратара. Трэба зазначыць, што вайсковыя выканаўчыя камітэты і ўстановы улады на мясцох будуць атрымліваць тлумачэньні, якім чынам дапамагаць гэтым камітэтам. У апошні час мы маем яшчэ адно тлумачэньне, што чырвонаармейскія часьці дапамогуць у працы гэтым камітэтам.

Каапэрацыя на Беларусі.

Даклад тав. Дылы.

Каапэрацыя на карысьць працоўных.

Каапэратыўны рух, які служыць інтарэсам працоўных, цёнгля знаходзіў у іх гушчах жывы водгук. Пытаньні каапэратыўнага жыцьця зьяўляюцца для іх пытаньнямі асабліва блізкімі. З гэтае прычыны на каапэрацыю ў нашым гаспадарчым будаўніцтве трэба зьвярнуць найбольш увагі, максімум месца, максімум падтрыманьня, а пры падтрыманьні працоўных грамад мы здолеем тыя заданьні, якія жыцьцё ставіць перад намі.

Каапэратыўнае будаўніцтва на Беларусі.

Пераходзячы да каапэратыўнага будаўніцтва на Беларусі, мы ня можам ня зірнуць хаця б некалькімі поглядамі на прайшоўшы шлях.

Спажывецкая каапэрацыя на Беларусі адставала ад каапэрацыі; у Цэнтральнай Расеі яна вырасла, галоўным чынам, у гады гэтай вялікай агульнай эўрапейскай вайны пры ўмовах надта цяжкіх для яе працы.

На Беларусі мелася 383 каапэратывы, якія былі аб'яднаны двума раённымі саюзамі і на чале якіх стаяла сваё губэрскае аб'яднаньне ці губэрскі саюз, як мы яго тут завём—Цэнтрабелсаюз. Сярод сяброў праўленьня гэтых таварыстваў, гэтых каапэратываў было 67 процантаў сялян, 3,7 процанты рабочых, усе іншыя былі элемэнтамі, так сказаць, выпадковым, ня зьвязаны з каапэратыўнай працай. Надта часта шмат праўленьняў спажывецкіх таварыстваў не перавыбіраліся і гэтым была парушана сувязь, якая зьяўляецца адной з грунтоўных умоваў самадзейнасьці і досыць значных посьпехаў каапэрацыі.

Усё гэта перашкаджала і не дазваляла разьвярнуць працу, як гэта адлязядала б інтарэсам каапэратыўнага жыцьця і інтарэсам спажывецкай аб'яднанай гушчы працаўнікоў.

Нашу спажывецкую каапэрацыю можна характарызаваць такім чынам: мы маем 204 шматкрамкі, гэта значыцца, такія каапэратыўныя ўстановы, у якіх ёсьць па некалькі аддзелаў з крамамі; 189 аднакрамкі, гэта значыцца, такога чыну каапэратыўныя ўстановы, якія маюць у сабе па адной краме. Такім чынам, усяго маецца каля 400 спажывецкіх таварыстваў.

Каапэрацыя пры ўмовах новай эканамічнай палітыкі.

Пры ўмовах новай эканамічнай палітыкі зусім было рацыянальна каапэрац. прыдаць іншы характар працы і даць ёй тую гаспадарчую самадзейнасьць, якая павінна адпавядаць прыродзе яе новай працы.

Пасьля 7-га красавіка, пасьля дэкрэту, які зьвярнуў каапэрацыі яе права гаспадарчай самастойнасьці, дык ясна, што каапэрацыя павінна была перайсьці к ажыцьцяўленьню сваёй гаспадарчай самадзейнасьці і павінна была разьвярнуць гэту працу пры новых умовах. Як жа Беларуская спажывецкая каапэрацыя выканала тыя заданьні, якія паставіла перад ёй жыцьцё? Калі мы перайшлі ад ранейшай сыстэмы дзяржаўнага урэгуляваньня і манапольнага дзяржаўнага выкарыстаньня вытворчасьці да новых умоваў, ясна, што неабходна было павялічыць і аднавіць таваразварот.

Дзеля таго, каб забясьпечыць буйную, сярэднюю і нават дробную прамысловасьць гарадоў і каб забясьпечыць вырабныя цэнтры рэчамі харчаваньня і даць патрэбны сырэц з сельскай гаспадаркі вырабным гарадом, дзеля таго, каб фабрыкаты гэтых гарадоў у сваю чаргу прыблізіць і непасрэдна пакіраваць у спажывецкія гушчы вёскі, дзеля гэтай мэты паўстала неабходнасьць утварыць, так званы, дзяржаўны тавараабмен ці лепш сказаць харчаабмен. Гэта быў першы этап.

Пры дзяржаўным тавараабмене значную ролю павінны былі сыграць пэўна, тавары, якія даваліся вёсцы дзеля таго, каб яна ў сваю чаргу дала на іх хлеб і іншыя рэчы сельскай гаспадаркі вырабным цэнтрам.

Выбару фабрыкатаў дзеля тавараабмену ў дзяржаве не магло быць, каб можна было задаволіць усе патрэбы вёскі.

Узьвязкуз узварухненьнем вытворчасьці цэнтраў, з узварухненьнем прамысловасьці мы зможам прыблізіць гэтыя фабрыкаты ў такім ліку і ў такім выбары, каб мець магчымасьць здаволіць патрэбы жыхарства вёскі.

Толькі з 1-га верасьня гэтага году спажывецкая каапэрацыя Беларусі павінна была стаць на свае ўласныя сродкі. Пры гэтых умовах, пэўня, нельга гаварыць аб тавараменнай працы поўнасьцю. Шмат чаго можна было б зрабіць лепшага, шмат было памылак і недахватаў у працы, але з прычыны агульных умоваў і часткай з прычыны мясцовых умоваў мы павінны сказаць, што наша праца выявілася ў параўнаньні з іншай не такой ужо дрэннай.

Каапэрацыя і харчовыя ўстановы.

Узаемныя адносіны з харчовымі ўстановамі тут на Беларусі наладзіліся адразу значна лепш і ня выклікалі тых непаразуменьняў і недахватаў, якія мела спажывецкая каапэрацыя ў суседніх губэрнях і ў самым цэнтры.

Каапэратыўную працу мы сабе ня мысьлім інакш, як у самай цеснай сувязі і паразуменьні з дзяржаўнымі гаспадарчымі ўстановамі.

Загатоўкі шляхам таварамену.

За пэрыяд часу з красавіка месяца да 1-га сьнежня 1921 году ўдалося загатовіць шляхам таварамену 545 тысяч 851 пуд жыта, 8494 пуды аўса, 6974 пуды ячменю, мяса жывой вагой 23522 пуды, бульбы 76605 пудоў, льнянога семя 47395 пудоў.

Тавары для вёскі: крамніны было дадзена 1.640.000 аршын, зялеза 1500 пудоў, зялезных рэчаў: цьвякоў 51155 пудоў, чыгунных адліўкаў, як пасудзіна, 2425 пудоў, галаўных хустак 29100 тузінаў, пасудзіны рознай 32000 штук, тапароў 5100 штук, лапат зялезных 1370 штук, плугоў 340 штук, сэпаратараў 50 штук, касілак 37 штук, нітак 1700 гросаў, ня лічачы тых, якія былі перароблены кустарным парадкам.

Увесь гэты сьпіс кажа аб тым, што тыя тавары, якія былі адпушчаны дзяржавай дзеля таварамену ці якія мясцовыя каапэратывы—Цэнтрабелсаюз змаглі здабыць самі, былі пушчаны ў зварот і далі магчымасьць зрабіць увесь той таварамен, аб якім я дакладываю.

Мы толькі з 1-га верасьня перайшлі на самастойную працу. Мы пачалі працу з малымі сродкамі. Сваё заданьне спажывецкая каапэрацыя павінна шляхам прыцягненьня да санадзейнасьці сваіх спажывецкіх таварыстваў выканаць цалкам.

Вызваліцца ад паразытаў-пасярэднікаў.

Дзеля таго, каб захаваць за каапэрацыяй яе станов'шча на рынку, што зьяўляецца яе грунтоўнай мэтай і задачай-служыць простай пасярэдніцай у таваразвароце і руху тавараў паміж спажывецкім грамадзянствам і грамадзянствам, выраб ляючым рэчы таварамену. Дзеля таго, каб запраўды каапэрацыя прымусіла нас вызваліцца ад мясцовага пасярэдніка, які нажывае на гэтым капіталы, дзеля гэтага патрэбна, каб яна змагла сваёй працай абхваціць рэалізацыю усіх фабрыкатаў, якія выпускае прамысловасьць са свайго апарату дзеля забясьпечаньня імі жыхарства. Гэтае заданьне надта цяжкае, але яго трэба здолець. У іншым выпадку мы падтрымалі б рост вольнага рынку, рост прыватнага пасярэдніка і гэтым самым мы б адмовіліся ад тэй грунтоўнай мэты, якую мы сабе ставім.

Грашовая купля і прадажа.

Спажывецкая каапэрацыя калі б перайшла цалком на грашовы зварот і на куплю-прадажу, дык яна страціла б усе свае сродкі. А рахункі, якія прыходзіцца рабіць у зьвязку са зьмяншэньнем каштоўнасьці валюты, паказываюць, што гэтага ня можна здолець у такой форме. Гэта было б вялікай памылкай, калі б мы з заўтрашняга дню перайшлі к гэтаму. Толькі паступова з узмацненьнем грашовай сыстэмы можна будзе перайсьці да формы куплі-прадажы.

Узмацненьне сродкаў і рэсурсаў.

Узмацненьне сродкаў і рэсурсаў спажывецкай каапэрацыі гэта адно з грунтоўных заданьняў. Яна павінна гэтае заданьне вырашыць шляхам авансавага падшуканьня сродкаў ад самога жыхарства, яна павінна адрадзіць і наладзіць каапэратыўны крэдыт, каб шляхам апэрацыі здабыць патрэбныя сродкі дзеля свайй гандлёвай працы, яна павінна выкарыстаць крэдыт, які ёй можа адпусьціць дзяржаўная ўлада.

Рабункі спыненыя.

Тыя вагромністыя рабункі, якія прыкмячаліся так шырока ў часе таварнага руху нават са складу ў склад—гэта зьявішча зьнішчана шляхам калектыўнай адпаведнасьці працаўнікоў транспарту. Нам удалося з 1-га лістапада дабіцца вынікаў зусім для нас усьцешных: рабункі, якія былі раней, зьнішчаны, і калі чыгунка возьме на сябе адпаведнасьць за цэласьць грузаў—аздараўленьне адбудзецца.

Спажывецкая каапэрацыя.

Спажывецкая каапэрацыя павінна сваю магутнасьць узмацаваць. Яна павінна завязваць належнае месца ў гаспадарчым жыцьці краіны, узяўшы ў свае рукі цэлы шэраг вырабнасьці. У гэтых адносінах Беларуская спажывецкая каапэрацыя, асабліва яе губэрскія цэнтры, ужо таго сяго дасягнулі.

Лясныя апэрацыі мы шырока пачалі ў Барысаўскім і Бабруйскім паветах. У Бабруйскім павеце мы маем драўляныя вырабы, як я зьвязаны з транспартам: абады і сьпіцы. Гэта праца дае ўжо пажаданыя вынікі. Калі возьмем мылаварэньне, дык у гэтых адносінах нават ня значны наш вокруг дазваляе выпусьціць досыць значны лік мыла, ад чаго атрымаем вялікі матар'яльны плюс. Мы прыступаем да скуранога вырабу. Арандуецца завод. Узялі цэлы шэраг крахмальных заводаў. Маем скураны завод. Маецца цэлы шэраг дробных вырабаў—усё гэта дае нам магчымасьць паступова ўзмацніцца, павялічваючы наш таварамен і ўзмацоўваючы нас матар'яльна.

Каапэрацыя на дапамогу галадуючым.

Нельга не сказаць некалькі слоў аб тэй грунтоўнай задачы, якую момант высоўвае перад гаспадарча-эканамічнымі ўстановамі аб дапамозе галадуючым у Паволжы. Гэта адна з тых задач, якая павінна нас клапаціць да будучага ўроду на Паволжы. Ня гледзячы на абмяжаванасьць рэсурсаў каапэрацыі, тут усё такі намі выканана вялікая праца, як абавязак перад галадуючымі Паволжа. Мы аддалі розным краінам Паволжа досыць значны лік хлеба і насеньня, мы так сама рэалізуем тыя тавары, якія ахвяраваны жыхарствам. Гэтыя клопаты нашы не павінны абмяжоўвацца. Калі ў нас кавалак хлеба яшчэ будзе, дык мы гэтым кавалкам падзелімся.

Каапэрацыя—падтрыманьне дзяржавы.

Каапэрацыяй патрэбна падтрымліваць дзяржаву. У момант, калі дзяржава ня мае кніг, мы павінны даць кнігі школе і вёсцы. У гэтых адносінах мы сябе не вызваляем ад гэтых абавязкаў і пэўны, што каапэрацыя ня ўхіліцца ад гэтых заданьняў.

Лепшыя сілы вёскі ў каапэрацыю.

Мы пераходзім к перавыбраньню праўленьняў спажывецкіх таварыстваў і мы павінны на гэту справу зьвярнуць усю сваю ўвагу, пакуль мы яе ня выканаем і ня будзем мець на чале нашых сельскіх спажывецкіх таварыстваў лепшых сіл вёскі, сумленных асоб, якія карыстаюцца пэўнасьцю і падтрыманьнем з боку жыхарства. У імя інтарэсаў рабоча-сялянскай дзяржавы, у імя інтарэсаў каапэрацыі вы павінны вярнуўшыся дахаты на месца зьвярнуць вашу ўвагу на гэтае пытаньне, задумацца над тым, каго выбіраць у каапэратывы.

Аддайце вашы сілы, увагу і старэньне, каб на чале спажывецкіх таварыстваў былі лепшыя сілы вёскі. Калі вы гэтага дасягнеце, калі зьвяжыце грамады працоўнікоў пэўнасьцю і падтрыманьнем з гэтымі выбраньнікамі, мы атрымаем такую сілу, якая зможа выканаць любую з гэтых задач, мы абновім увесь апарат, які шырока пачне працаваць. Без сьвядомасьці, актыўнага ўдзелу ў працы гэтай выбіральнай кампаніі мы ня зможам вырашыць тых заданьняў, якія стаяць перад каапэрацыяй.

Бюджэтная палітыка і нашы заданьні.

Даклад тав. Шагаля.

3-ці зьезд саветаў Беларусі зьяўляецца першым зьездам, які абгаварываў і разглядаў працу і чыннасьць Народнага Камісарыяту Грашовых Спраў, як апарату, які мае галоўную значнасьць у гаспадарчым жыцьці рэспублікі.

У пэрыяд упартай схваткі з замежным ворагам палітыка савецкай улады была пакіравана да згуртаваньня ў сваіх руках усіх нацыянальных багацьцяў краіны: мы нацыяналізавалі ўсе фабрыкі, заводы, гандаль, банкі, узяты былі ў сялян лішкі харчаваньня шляхам раскладкі. Дзеля таго, каб атрымаць каштоўнасьці, якія засталіся яшчэ на рынку, выпускаліся ў вагромлістым неабмяжованым ліку папяровыя грошы, якія з кожным днём пры дэфіцытнасьці нашых прадпрыёмстваў, адсутнасьці ўсякіх прыбыткаў, таварным звароце краіны, які шпарка звужываўся, нязвычайна зьмяншаліся ў каштоўнасьці. Гэтае катастрафічнае зьмяншэньне каштоўнасьці нашай валюты пры ранейшым пабудаваньні нашага бюджэту на харчовых і матар'яльных багацьцях не зьяўлялася для нас мінусам, якім яно зьяўляецца ў краінах буржуйных. Згрупаваньне ў нашых руках такога ліку харчаваньня якое нам неабходна было дзеля агульнага забясьпечаньня, павінна было вырашыць гэтае пытаньне ў сэнсе канчатковага скасаваньня грашовай сыстэмы.

Фінансы і новая эканамічная палітыка

Пераход наш да новай эканамічнай палітыкі, які характэрызуецца заменай раскладкі харчовым падаткам і дазволеньнем вольнага гандлю, прымушае нас перагледзіць і нашу фінансавую палітыку: з аднаго боку харчовы падатак на 1922 год далёка нам ня дасьць таго, што патрэбна дзеля ўтрыманьня нашых рабочых і служачых усяга нашага дзяржаўнага апарату, і роля застаецца тая самая, што і раней: грошы, якія выпускаюцца, зьяўляюцца і зараз сродкам выкачваньня вядомага ліку каштоўнасьцяў унутранага рынку. З другога ж боку факт немагчымасьці наладзіць правідловага таварамену і правідловай камэрцыйнай пастаноўкі нашых прамысловых прадпрыёмстваў прымушае нас замяніць палітыку зьмяншэньня каштоўнасьці грашовых знакаў палітыкай стабілізацыі —узмацненьня грашовай адзінкі.

Прычыны зьмяншэньня каштоўнасьці нашай валюты.

Катастрафічнае зьмяншэньне каштоўнасьці нашай валюты, галоўным чынам, выклікалася нашай бязсыстэмнай эмісіяй, якая ня была сагласавана з вымаганьнямі рынку і ня мела належнага забясьпечаньня. Галоўнай жа прычынай нашай беспляновай неабмежаванай эмісіі была надзвычайна вялікая дэфіцытнасьць нашага дзяржаўнага бюджэту. З нацыяналізацыяй зямлі, фабрык і заводаў, гандлю, з ануляваньнем процэнтных папер зьніклі аб'екты дзяржаўнага абкладаньня, і бышая крыніца дзяржаўных прыбыткаў, грашовыя падаткі, згубілі сваю значнасьць, адмерлі і былі скасованы. Усякая дапамога дзяржаве, як почта, чыгуначныя зносіны, кватэры, харчаваньне і г. д. зроблена была дарэмнай. Усе тыя ўмовы, якія былі пакіраваны к зьнішчэньню грошаў, выклікалі дэфіцытнасьць мясцовай гаспадаркі, і дзяржаве прышлося прыняць на дзяржаўны бюджэт усе выдаткі мясцовай значнасьці.

Нязгоднасьць з рэальным забясьпечаньнем і патрэбамі звароту, паўторныя выпускі папяровых грошаў пры поўным разбурэньні народнай гаспадаркі і з гэтае прычыны вялікага зьмяншэньня ліку тавараў выклікалі бяспыннае і хуткае зьмяншэньне курсу грошаў і гэткі ж самы хуткі рост таварных коштаў.

Зьмяншэньне курсу грошаў павялічвала дэфіцытнасьць дзяржаўнага бюджэту; дэфіцытнасьць патрабавала павялічэньня выпуску папяровых грошаў дзеля пакрыцьця выдаткавага кашторысу, новы ж выпуск выклікаў далейшае зьмяншэньне каштоўнасьці грошаў і г. д. Такім парадкам, мы папалі ў зачарованы круг, з якога мы па вымаганьню новай эканамічнай палітыкі павінны выйсьці. А дзеля таго, каб з гэтага зачарованага круга выйсьці пераможцамі, трэба адхіліць прычыны яго ўтварэньня. Грунтоўнымі ж яго прычынамі зьяўляюцца дэфіцытнасьць нашых прадпрыёмстваў і адсутнасьць усякіх прыбыткаў.

Крокі дзеля аздараўленьня нашых фінансаў.

Як першы крок дзеля аздараўленьня бюджэту Камісарыят Фінансаў пакіроўвае сваю чыннасьць на падшуканьне спосабаў магчымага павялічаньня прыбыткаў скарбніцы, на праведзеньне пачаткаў выключнай ашчаднасьці і добрай эканоміі ў выдатках грашовых сродкаў на магчымае зьмяншэньне выпуску папяровых грошаў з давядзеньнем яго, калі магчыма, да поўнага спыненьня і на разьвіцьцё банкавых апэрацыяў, якія павінны служыць інтарэсам правідловага разьвіцьця народнай гаспадаркі. У залежнасьці ад гэтых плянаў фінансавай палітыкі праведзены ўжо дэкрэты аб мясцовых бюджэтах, якія ўтвараюць адзельны ад дзяржавы мясцовы бюджэт з выдзяленьнем у гэты астатні вялікага ліку здавальняўшыхся раней з агульна-дзяржаўных выдаткаў па ўтрыманьню агульна адміністрацыйных установаў: камунальнай гаспадаркі, аховы здароўя і г. д. Радам з гэтым апрацована і выдадзен пералік мясцовых падаткаў, якія могуць быць уведзены, калі чаканыя дыкрэтыраваныя адлічэньня ад дзяржаўнай прамысловасьці і працоўныя надбаўкі к яму будуць малымі дзеля здаволеньня патрэбаў мясцовай значнасьці. Уводзяцца дзяржаўныя і грашовыя падаткі, як прамысловы, гэтак і косьвенны.

Бязумоўна, у галіне падаткаў цяпер стаіць цяжкая і няпрыемная задача, бо кола аб'ектаў простага абкладаньня значна звузілася, грашовыя капіталы зьніклі, буйная прамысловасьць нацыяналізавана, выкачываць жа грошы з вёскі пры дапамозе падаткаў надзвычайна цяжка і абыходзіцца дорага, бо патрабуе вялікага зварату. Застаецца прамысловае абкладаньне і дробныя на фінансавых выніках зборы, як гэрбавы, загранічных пашпартоў і інш. З муніцыпалізацыяй будынкаў і аднаўленьнем права забудоўкі плянцоў паўстае на чаргу так сама падамовае абкладаньне, якое пры належных канструкцыях будзе тычыцца галоўным чынам, заможнай часткі гарадзкога жыхарства,

Далей паўстае пытаньне аб падатку на зямлю і вучасткі, занятыя прамысловымі гародамі і садамі. Але ва ўсякім выпадку ад беспасрэдных падаткаў няма грунту чакаць вялікіх крыніц прыбытку. З гэтае прычыны часовай падатковай палітыцы прыходзіцца больш прытрымлівацца пасрэднага абкладаньня, маючы на ўвазе з найменшымі непаразуменьнямі і бяз надта вялікага падатковага апарату здабываць грошы ад грамад жыхарства з лепшымі вынікамі. Гэта тым магчыма, што цяпер адсутнічаюць палітычныя прычыны, якія адбіваюць непажаданыя адносіны да іх, бо пралетарыяту можна зьвярнуць пасрэдныя падаткі шляхам павялічаньня заработнай платы.

Пачаткам практычнага вырашэньня падатковага пытаньня зьяўляецца дэкрэты аб абкладаньні гандлю і прамысловасьцяў патэнтавым ураўляючым зборам і аб падатках на вінаградныя, ягадныя, разьначныя віны, а так сама на запалкі.

Аднаўленьне вольнага гандлю дазволенага ў астатнія часы і крокі падбухторваньня дзеля пашырэньня кустарнай прамысловасьці даюць вынікія абшары дзеля ажыцьцяўленьня прамысловага абкладаньня. Па неабходнасьці з прычыны затрыванага характару гандлю, большай значнасьці дробных прадпрыёмстваў над буйнымі і рухавага гандлю з прымітыўным шчатаводствам ці зусім без яго прамысловае абкладаньне ў першыя часы зьяўляецца дрэннай у тэхнічных адносінах.

Што дало дзяржаве прамысловае абкладаньне.

Ужыцьцё на Беларусі з другой паловы 1921 году прамысловага абкладаньня да 15 лістапада гэтага году дасягнула ўжо да 6000 гандлёва-прамысловых прадпрыёмстваў, якія ўнялі са скарбніцы народнага камісарыяту фінансаў патэнтаў за паўгода да 1922 году на агульны лік грошаў міліярд 679 мільёнаў 344 000 руб. Звярачваючы ўвагу на гэтыя вясткі і прымаючы пад увагу, што выбарка патэнтаў новымі прадпрыёмствамі яшчэ цягнецца пасьля 15 лістапада і што сярэдні месячны зварот аднаго гандлёвага прадпрыёмства, ураўніцельны збор з якога бярэцца ў абвацэ 3 проц. пасьля зачоту сумы патэнтнага збору лёгка можа дасягнуць 6 міліярдаў рублёў прамысловага падатку на Беларусі ў 1922 годзе патрэбна лічыць у 4 міліярды патэнтнага і 7 міліярдаў ураўніцельнага а разам 11 міліярдаў руб.

Далей дакладчык гаманіў аб падатках на вінаградныя віны, аб мясцовых падатках, гаспадарчых эканамічных кроках, падаткі на запалкі, піва, тытун і г. д. а так сама аб бюджэце на 1922 год.

Рэзалюцыя па дакладу Наркамфіна ССРБ аб бюджэце-падатках.

3-ці Усебеларускі Зьезд Саветаў, выслухаўшы даклад Народнага Камісара Фінансаў аб зьмяненьні кірунку фінансавай палітыкі, прызнае зусім правідловым, неадкладным і неабходным дзеля аздараўленьня дзяржаўнага бюджэту: а) разгрузіць астатні ад выдаткаў мясцовай значнасьці, б) адхіліць дэфіцытнасьць нашай дзяржаўнай гаспадаркі, в) шляхам уведзеньня грашовых падаткаў зьменшыць да мінімуму эмісію, стараючыся імкнуцца да без-

дэфіцыт. бюджэту. Прыватным парадкам зьезд знаходзе праву Народнага Камісарыяту Фінансаў Беларусі ў ажыцьняўленчні новага кірунку фінансавай палітыкі правідловай і даручае: а) у галіне падаткавай—няўхільнае ўажыцьцяўленьне, як беспасрэднага, гэтак і пасрэднага абкладаньня бязьлітаснага для рэчаў роскашы і прадпрыёстваў, абслужваючых буржуйнае грамадзянства, і больш меншага—для рэчаў спажывецтва шырокіх грамад пралетарыяту, дзеля чаго падтужваць магчымыя крыніцы і апрацоўваць правілы абкладаньня, зьвярнуўшы асаблівую ўвагу на добрае выкарыстаньне крыніц мясцовага абкладаньня, прадбачаных у пераліку Н. К. Ф. Р. С. Ф. С. Р.

б) у галіне каштарыса-бюджэтнай: 1) самым строгім парадкам ачышчаць ведамственыя каштарысы і праэкты выдаткавых каштарысаў, якія ўтвараюцца ўстановамі, ад ня маючых належнага грунту, праўвылічаных і якія не адносяцца да агульна-дзяржаўных патрэб. 2) Вымагаць ад установаў разьвіцьця прыбытковай часьці іх каштарысаў і 3) абавязаць усе Народныя Камісарыяты і цэнтральныя ўстановы Беларусі дастаўляць на зацьверджаньне іх фінансавыя каштарысы, ні ў якім разе не дапускаючы бяскрэдытных выдаткаў звыш адчыненых у наладжаным парадку.

Што чуваць заграніцай.

Беспрацоўе ў Скандынавіі.

Стакгольм, 14-12. У Скандынавіі беспрацоўе расьце з кожным днём. Па афіцыяльных весьтках, у Даніі звыш 80 тысячаў беспрацоўных, а летась было толькі 29 тысячаў. У адным Капэнгагэне звыш 30 тысячаў беспрацоўных. У Нарвэгіі лік беспрацоўных павялічваецца. У Хрысьціяніі налічваецца 10 тысячаў, у Швэцыі лік беспрацоўных даўна ўжо перавысіў 100 тысячаў. У Стакгольме сотні людзей начуюць пад адчыненым небам.

Перад згодай з Ірляндыяй.

Адчынілася пасяджэньне ангельскага парляманту, скліканага для абгавораньня згоды з Ірляндыяй.

Забастовачны і рэвалюцыйны рух

Непарадкі ў Індыі.

Лёндан. 16. 12. Індыйскае правіцельства арыштавала сына правадыра нацыяналістаў Гандзі. Дабрахвотнікі нацыяналісты ня спыняюць сваёй дзейнасьці ў Калькуце і іншых мясцовасьцях. Штодня робіцца каля 50 арыштаў у аднэй толькі Калькуце. У рады дабрахвотнікаў шмат залічваецца вучняў вышэйшых школ. У Калькуце бастуе 8000 крамаў. У цяперашні час абвешчана афіцыяльная справаздача аб непарадках, якія адбываліся ў Бамбеі з прычыны прыезду туды прынца Уэльскага: 88 паліцэйскіх паранена, 53 дэманстранты забіты, 98 паранена, 34 арыштавана. Тры трамвайных вагоны былі зусім паламаны, 157—папсуты, 4 вінныя крамы спалены, 135 папсуты.

Змаганьне чыгуначнікаў.

Бэрлін, 14-12. 13-га сьнежня адбыўся агульны сход чыгуначных саветаў Бэрлінскага вокругу для вынясеньня пратэсту супроць стынэзацыі чыгунак і супроць новага закону аб працоўным часе, які мае парушыць васьмёхгадзінны працоўны дзень. Вынесеная сходам рэзалюцыя прапануе прафэсыянальным саюзам змагацца ўсімі сродкамі, не застанаўліваючыся перад забастоўкай, супроць пагоршаньня ўмоў працы.

Забастоўка рабочых.

Чыта, 14-12. У Ханькоу адбылася стычка між бастуючымі рыкшамі і паліцыяй. Сярод забастоўшчыкаў шмат параненых. На дапамогу паліцыі выклікана войска. Забастоўка пакіравана супроць французскіх прадпрыёмцаў, якія эксплёатуюць працу рыкшаў.

Дэманстрацыя рабочых.

Варшава, 16-12. Па вестках з Цюрыху, 15-га сьнежня адбылася дэманстрацыя 15 тысячаў рабочых для пратэсту супроць палітыкі, якая прывяла да эканамічнай беднасьці краю, і супроць маючых мейсца палітычных гвалтаў. У аднагалосна прынятай дэманстрантамі рэзалюцыі гаворыцца, што анархія вытворчасьці, зьяўляючаяся вынікамі капіталістычнай гаспадаркі, ня можа быць застаноўлена рэакцыйнымі мерамі. Рабочыя Цюрыху пратэстуюць супроць замераў прадпрыёмцаў павялічыць васьмёхгадзінны працоўны дзень і супроць праэкту закону аб уціску камуністаў.

Рабочае жыцьцё.

Чытальня пры цэнтральным клюбе.

Пасьля доўгага і пільнага рамонту зноў адчынена чытальня пры цэнтральным клюбе. Бібліятэка папоўнена новымі кнігамі, маюцца газэты. Пасьля рамонту чытальня на рэхтаване як мае быць зьяўляецца месцам, дзе рабочыя пасьля працоўнага дню могуць адпачыць і папоўніць асьвету. Чытальня знаходзіцца ў вельмі пекным памешканьні.

У таварыскім дысцыплінарным судзе.

У таварыскім дысцыплінарным судзе пры саюзе будаўніцкіх рабочых слухалася справа супрацоўнікаў гідра аддзелу таварышаў Някрасавай, Муніш Набгвальда і Андрэеўскай ўвінавачаных у заўсёдным спазьненьні на працу. Суд заўважыў апраўданьне тав. Някрасавай і вынес ёй апраўдацельны прыгавор, абавязаўшы яе даставіць пасьведчаньне аб хваробе. У адносінах т.т. Муніш і Набгвальда, суд прызнаў іх в наватасьць даказанай, але беручы пад увагу іх чыстасардэчнае сазнаньне і абяцаньне ў далейшым гэтага не рабіць, ад кары звольніць у адносінах тав. Андрэеўскай таварыскі дысцыплінарны суд выслухаўшы яе паказаньне, прызнаў яе в наватасьць *даказанай і пастанавіў абавязаць Андрэеўскую ў працягу трох месяцаў акуратна расьпісвацца ў кантрольнай кнізе аб прыходзе і ўходзе са службы.*

Сярод дрэваапрацоўнікаў.

(Бабруйск).

Дрэваапрацоўнікі добра ўцямілі неабходнасьць аздараўленьня сваіх грамад дзеля больш пасьпешнай і карыснай працы. На апошнім пасяджэньні ўправы было паднята пытаньне аб аздараўленьні штатаў лесапільных заводаў №№ 2 і 7. Былі разгледжаны сьпісы рабочых гэтых заводаў. Кожны рабочы абгаварваўся ў асобку. У выніку адказана ў працы 25 чалавекам загультайскія адносіны да працы. Так сама пастаноўлена звольніць ад працы 7 падросткаў і адаслаць іх у прафэсыянальна-тэхнічную школу. Добра робяць дрэваапрацоўнікі, якія выключаюць са сваіх грамад непрацаздольных і тым самым больш яднаюцца для далейшай карыснай працы на фронце барацьбы з заняпадам.

ВОДГУКІ.

(Лісты ў рэдакцыю).

I.

Тав. Рэдактар!

У газэце „Савецкая Беларусь" № 284, 18-га г. м. тав. Сымон выдрукаваў артыкул пад назвай „Заклапочаны". Гэта ён там адмаляваў мяне, дальбог мяне! За гэта я на яго ня крыўдуюся—няхай усе бачаць маю вялікую працу. Але я хачу зьвярнуць тут увагу рэдакцыі і грамадзянства на тое, што Сымон,—ня псы ім кажучы,—трохі нахлусіў. Ён, гад,—манюка! Справа ў тым, што я займаю ня якіх небудзь дзесяць пасадаў у Савецкіх установах, як ён піша,—а ў дубэльт. Ён не дадаў там аб маёй працы ў 2 клюбах, у 3 калегіях, у 2 сэкцыях, ды яшчэ у 3 установах, аб якіх не адважуся казаць публічна, аб якіх я калі воленчы тав. рэдактару шапну на вушка. Затым, бывайце—часу няма!

А. С—скі.

II.

Шаноўная Рэдакцыя!

Дзіўлюся, дзіўлюся й дзіўлюся. Як вы дапусьцілі такую памылку і выдрукавалі ў паважанай „Сав. Беларусі" артыкул Сымона „Заклапочаны". Там няма цэльнасьці, адтуль тарчыць, як шыла з мяшка, адзін прыкры фальш. Аб гэтым, што Сымон пішучы думаў аба мне,—яго шчырага сябру,—я ня сумняваюся. Але ён не дадаў там аднэй загвоздкі. І вось дзеля таго, каб было поўна, я сам дабаўлю. Справа ў тым, што апрача пералічаных службаў маіх у Менску, я яшчэ маю такія й сякія пасады ў паветах, ды ў Маскве. Мне прыходзіцца часта разьяжджаць дзеля выпаўненьня сваіх абавязкаў і з болей заклапочаны, чымся Сымону здаецца. З пашанай *З. Мі—оў.*

P. S. Пісаніну Сымона я строга крытыкую, яна мне не падабаецца; Узяўся за гуж—не кажы, што ня дуж!

Той самы.

III.

У „Савецкую Беларусь".

Магу парадаваць Сымона: боты й кальцом я ўжо дастаў ды ў трох экзэмплярах у розных камісараў. Шчо тычыцца пайкоў, дык я налаўчыўся даставаць іх ў некалькіх установах (ткі ўдалося). Цяпер адчыніў маленькую крамку. Прадаю муку, соль, крупы, цукер і, вопраткі й тое ды сёе. Кожнага дню адрываю на гандаль пару гадзін—у Бога часу многа. Я чуў, што ў Сымона папаха зашмальцавалася ад доўгіх гадоў—няхай ён зойдзе на мяне, я маю некалькі папах на выбар. А ўсё гэта ад сваіх пайкоў. Чорт ня так страшан як яго малююць!

Г. П—іч.

IV.

Грамадзянін Рэдактар!

Прашу выдрукаваць у Вашай газэце хоць аб чым: Не кажы, Сымонка,—гоп, пакуль не пераскочыш! Я, праўда, займаю шмат пасадаў у Савецкіх установах, але грошаў як ня было, так і няма. Прычына вядомая—ня плацяць. І пайкаў радачкі не даюць. Дзеля гэтага ў рыначныя дні я кідаю ўсэ свае дзесяткі пасадаў і прыходжу на Траецкую гару са сваім столікам (трэцяя шарэнга, пятае места). На маім століку красуюцца разнастайныя тавары; тры старыя манішкі, альбом з фамільнымі партрэтамі, старая лямпа бяз шкла, шкло бяз лямпы, вешалка, 20 штук гузікаў, тры зборнікі Льва Таўстога, кольдра ў чырвоных кветах, партфэль з срэбранай манаграмай, рандэлік, патэльня, маленькая падушка, паламаная качарга і яшчэ тое ды сёе. Прашу абавязкова гэта выдрукаваць, бо ня маю грошаў, на друкаваньне спэцыяльнай абвесткі. У гандлю за апошнія месяцы я зрабіўся спэцам.

Ш. Р—скі.

V.

Пісулька ў газэту.

Мы, ніжэйпадпісаныя ў сваім калектыўным лісьце заяўляем перад усім грамадзянствам, што Сымон—Юдаш, Іскарыёта, здрайца, шэльма, контр-рэвалюцыянэр і г. д., і г. д. (тут рэдакцыя выкасавала з ліста некалькі ядраных слоў, якія ў друку не ўжываюцца). У сваім, „з пазваленьня сказаць", артыкуле „Заклапочаны" (ня памятаем ў якім нумары „Сав. Беларусі" друкаваўся) ён адмаляваў тып не аднаго толькі са сваіх кроўных сяброў, а некалькіх адразу, дзеля чаго тып ў яго вышаў няжывы. Сымон як бы сшыў каптан з пацёк кавалкаў матэрыі розных колераў. Гэта відаць з кожнага радка яго грамзаніны.

Напрыклад: адзін з нас (Н. В—скі) заўсёды з сьвінячкамі на службу прыходзіць, другі — з кошыкам (Ц. Г—кі), трэці, апрача ўсіх службаў артыстам зрабіўся (Н. Ж—іч), а чацьвёрты (С. С—скі) клапаціцца аб розных ботах, касьцюмах, аліве і г. д. Словам, адзін чалавек ніколі гэтага ўсяго ня справіцца зрабіць. Гэта Сымон з нас чатырох і з сябе пятага змайстраваў шостага новага чалавека. І хто Сымона прасіў пісаць аб нас? Выню хае, выведае і давай псаваць паперу. Асьцерагайцеся яго ўсе! Не сябруйце з ім, бо заўсёды, дзеля нейкага там ганарару (мы чулі, што ганарар ад радка наваг павялічаны) Сымон гатоў роднага бацьку прадаць. Гэта надта брыдка, хай Сымону будзе сорамна! фэ! (стаяла 4 разы „фэ", дык рэдактар выкасаваў). Сымон, не жартуй над намі—мы з табою аднаго поля ягадкі!

У чым мы падпісуемся:

1) *Н. В—скі.*
2) *Ц. Г—кі.*
3) *Н. Ж—іч.*
4) *С. С—кі.*

VI.

У газ. „Сав. Беларусі".

Хэ хэ-хэ! Не магу ўстрымацца, каб ня выказаць сваю радасьць праз Вашу шаноўную газэту: Сымон мяне „пропечатал". Я адразу ўцяміў, што гэта ён думаў пра мяне. Праўда, прапусьціў ён з пятох маіх службаў, але я яму дарую,—пэўна, забыўся, бо так сама „заклапочаны". Але тут зьяўляецца новае пытаньне: Як я спраўляюся на сваіх службах? А спраўляюся вось як: у кожнай установе ляжыць мой асобны партфэль (падарункі за акуратныя службы) і шапка (прафсаюзная). Раніцой я на сваім ізвозчыку (выкладатаў так-сяк) разьяжджаю па ўсіх установах і кладу на свой стол шапку і партфэль. Яны служаць мне як добрыя сьведкі, што я знаходжуся пры рабоце, толькі як бы выскачыў на 5 хвілін. (Гэтыя 5 хвілін цягнуцца 6 гадзін—увага рэдакцыі). Каля 4 гадзіны я раблю свой аб'езд у другі раз, як той акуратны доктар, што аб'яжджае сваіх пацыентаў дзва у дзень на сваёй уласнай кабылцы і хаваю шапкі і партфэлі ў столік. Гэта ёсьць мой спэцыяльны спрыт, да якога Сымон і за 100 гадоў не дадумаецца, фіга яму ў нос! скульлё яму ў пяты! трасца яму ў бок! хэ-хэ-хэ! (Рэдакцыя не адказвае за такія грубыя манэры аўтара). Раю тав. Сымону за свой ганарар купіць сабе некалькі партфэлеў і рабіць так, як я раблю. Тады перастане ён сгагнаць і глупства пісаць.

Ж. С—нук.

VII.

Грамзоліна ў Рэдакцыю.

Дазвольце мне праз шпальты „Сав Беларусі" выказаць падзяку тав. Сымону, аўтару „з дзённіка савецкага служачага" і „заклапачанага". Брава, брава й яшчэ раз брава! Даўно пара маляваць наш новы быт. Заўсёды выходзіць так, што дзе трагічна, там і камічна. Дзе плачуць, там і сьмяюцца. Тут і заховаены ўвесь цымус, уся сымфонія нашага жыцьця. Гэтае сьмехатлівае так аздабляе скучныя кавалкі штодзённшчыны, нібы рыцынавыя пілюлькі пекнае каляровае кудэлачка (ну, і паражнявенне насуе, як вол да карэты—рэдакцыя). Толькі тутака ня трэба фантазыраваць, а браць голыя факты з жыцьця, голыя як Адам і Эва ў раі да выгнаньня. Так, братка Сымонка, кінь фантазыю. Нашае жыцьцё багацейшае за ўсялякую мудрагелую фантазыю (тут рэдакцыя безьлітасна выкінула з гэтага ліста на 50 радкоў пекнай лірыкі і на 30 радкоў афарызмаў, залезычаных аўтарам з вядомай хрэстаматыі). Пішы, Сымонка, пішы. Увекавеч нас на пергамэнце, як слаўны старадаўны летапісец Нестар. Вострым на нашу хаўрачку свой вум і шліфуй аб нашыя завостраныя ад клопатаў насы сваю лысіну. Амэн!

К. П—чук.

Увага ад рэдакцыі. У грамадзяніна К. П—чука такі сакавіты стыль, што рэдакцыя запрашае яго даваць свае артыкулы нашай газэце—абавязкова будзем друкаваць пасьля добрай апшліфоўкі.

* *
*

Яшчэ куча лістоў застаюцца ляжаць у рэдактара на стале—ня было калі іх разглядаць.

Сымон.

Харчовы двохтыдневік.

(Бабруйскі павет).

Адсталым трэба ўзварухнуцца.

Харчовачны двохтыднёвік павінен у першую чаргу параварушыць адсталыя воласьці ў павеце: Качэрыцкую Бортнікаўскую, Любоніцкую, Гарбацэвіцкую і Парыцкую.

Хто колькі выпаўніў.

Качэрыцкая воласьць к пачатку двохтыднёвіка на 10 сьнежня выпаўніла з дадатковым падаткам на выяўленую пашню 17108 пудоў жыта (70 процантаў), 1943 пуды аўса (103 проценты) 2566 пуд. ячменю (42 проценты), 1736 пуд. грэчкі (45 процантаў), 16219 пуд. бульбы (157 процантаў), 1196 пуд. льнянога семя (100 процантаў), 83 пуды масла і 169 пуд. семя замест масла (60 процантаў), 24596 шт. яек (73 проценты), 2536 пуд. сена (20 процантаў), 24 пуд. воўны (56 процантаў), Бортнікаўская—15571 пуд. жыта (69 процантаў), 8060 пуд. аўса (99 процантаў), 8786 пуд. ячменю 170 процантаў), 2463 пуд. грэчкі (63 проценты), 13257 пуд. бульбы (58 процантаў), 1089 пуд. льнянога семя (100 процентаў (53 пуд. масла і 502 пуды льнянога семя замест масла (29 процантаў), 1768 штук яек (58 процантаў), 285 пуд. сена (27 процантаў) і 15 пуд. воўны (32 проценты), Любоніцкая 12772 пуды жыта (74 проценты), 4746 пуд. аўса (75 процантаў), 880 пуд. ячменю (45 процантаў), 2427 пуд. грэчкі (81 процант), 12575 пуд. бульбы (61 процант, 873 пуды льнянога семя (100 процантаў, 56 пуд. масла і 57 пуд льнянога семя заместа масла (30 процантаў) 17253 штукі яек (64 процанты), 9189 пуд. сена (28 процантаў), 10 пуд. воўны (33 проц.); Гарбацэвіцкая вол.—10614 пуд. жыта (80 проц.), 3363 пуд. аўса (68 проц.), 8038 пуд. ячменю (45 процантаў), 7159 пуд. бульбы (45 процантаў), 645 пуд. льнянога семя (100 процантаў), 99 пуд. масла і 676 пуд. льнянога семя замест масла (80 проц.), 14719 штук яек (66 проц.), 6504 пуд. сена (48 проц.), 24 пуд. воўны (51 проц.) Парыцкая воласьць—7628 пуд. жыта (75 пр.), 1384 пуд. аўса (37 проц.), 1441 п. ячменю (60 проц.), 1216 пуд. грэчкі (70 проц.), 6163 пуд. бульбы (51 проц.), 515 пуд. льнянога семя (100 проц.), 97 пуд. масла і 801 п. семя замест масла (80 проц.), 15636 штук яек (70 проц.), 9462 пуд. сена (47 проц.), 97 пуд. воўны (71 проц.).

Гэтым воласьцям неабходна натужыцца і выпаўніць падатак на ўсе рэчы. Астатнім воласьцям павету належыць аддаць усе недаімкі падатку, якія лічацца за імі, а асабліва на бульбу.

Колькі выканана харчовага падатку.

На 10 сьнежня атрымана з павету: 184977 пуд. жыта (85 проц.), 63998 пуд. аўса (177 проц.), 3444 п. ячменю (56 проц.), 26499 пуд. грэчкі (76 проц.), 168741 пуд. бульбы (61 проц.), 11010 пуд. льнянога семя (100 проц.), 14586 пуд. семя замест масла і 1702 пуд. масла (52 проц.), 299460 штук яек (77 проц.), 1105 пуд. воўны (64 проц.), 126461 пуд. сена (45 проц.)

Усяго за апошніх 10 дзён атрымана: 6300 пуд. жыта (3 процанты), 3250 пуд. аўса (3 проц.), каля 1500 пуд. ячменю і грэчкі, 3800 п. сена (1 проц.) і значны лік іншых рэчаў.

Бульбы бадай зусім не атрымана. За апошніх 10 дзён найбольшы лік харчоў здалі воласьці: Бортнікаўская—490 пуд. жыта, 509 пуд. аўса, 103 пуд ячменю, 96 пуд. грэчкі, 32 пуд. бульбы і 74 пуд. семя, 27 фунт. і в ыноў 66 пуд. сена.; Гарбацэвіцкая воласьць—87 пуд. жыта, 384 пуд. аўса, 305 пуд. ячменю 41 пуд. грэчкі, 71 пуд. бульбы, 105 пуд. семя, 2 пуды масла і 1 пуд. воўны і 850 пуд. сена. Акцябрская воласьць аддала дадаткова за выяўленую пашню 454 пуд. жыта, 192 пуд. аўса, 48 пуд. ячменю, 70 пуд. грэчкі, 43 пуд. семя, 180 штук яек і 1 пуд. воўны.

Сьвіслацкая воласьць пасьпешней за ўсіх другіх валасьцей павету выпаўняе харчовы падатак на жыта. На 10 сьнежня яна аддала 7009 пудоў жыта

Харчовачная справа наладжана.

Камандыраваны ў Беларусь з Народнага Камісарыяту Харчаваньня Расейскай Сацыялістычнай Фэдэратыўнай Савецкай Рэспублікі інструктар-кантралёр Арнаў гэтымі днямі прыехаў у Бабруйск для кірунку харчовачным двухтыднёвікам. Азнаёміўшыся са становішчам харчовачнай працы ў нашым павеце. тав. Арнаў лічыць што харчовачная праца ў павеце добра наладжана. Падход да сялянства з боку павятовага камітэту харчаваньня быў поўна правідловы. Недаданы яшчэ лік харчоў па харчоваму падатку будзе сабраны поўнасьцю ў тэрмін двухтыднёвіка. Для правядзеньні двухтыднёвіка зроблена вялікая арганізацыйная праца. Мабілізаваныя на павет працаўнікі маюць усе неабходныя інструкцыі. Узята надувагу ўсякая драбяза. Гэта мае пэўнасьць у пасьпешнай праводцы двухтыднёвіка У адносінах гаспадарчай нарыхтоўкі справы, наш павет да гэтай пары стаяў на належнай вышыні. Харчы хаваліся ў харошым становішчы. Начыстае жыта наперш веялася, памяшканьні для захаваньня падобраны вельмі добрыя. Усе загатоўчыя канторы ўжо нарыхтаваліся для працы ў двухтыднёвік і гаспадарчае будаўніцтва прашкодаў мець ня будзе.

Харчовы падатак у Слуцкім павеце.

Слуцак, 14.-12. У Слуцкім павеце выпаўнена харчовага падатку на 15 сьнежня 65 процантаў, аддана жыхарствам насённай пазыкі 80 процантаў. Не аддана насённая пазыка ў большасьці бяднейшымі сялянамі і школьнымі працаўнікамі.

Харчовачныя надзвычайныя тройкі.

На пасяджэньні Барысаўскага павятовага выканаўчага камітэту пастаноўлена ўтварыць харчовую надзвычайну тройку з прадстаўнікаў старшыні выканаўчага камітэту тав Ацкевіча, сакратара павятовага камітэту камуністычнай партыі тав. Каманштэйна і камісара па харчаваньню т. Барташэвіча. Пастаноўлена ўтварыць тройкі пры валасьцях у складзе паўнамоцнага павятовага выканаўчага камітэту, валаснога інспэктара па харчаваньню і старшыні валаснога выканаўчага камітэту, на якіх ускласьці асобную адпаведнасьць за выпаўненьне 100 процантаў заданьня.

Пры сельскіх саветах—утварыць такія самыя тройкі.

АБВЕСТКІ.

АДКЛАД

літэратурна-музыкальнага вечару памяці Алеся Гаруна.

Маючы на ўвазе тое, каб вечар памяці Алеся Гаруна прайшоў з найбольшай урачыстасьцю, дзякуючы чаму была-б здаволена ў поўнай меры публіка, арганізацыйная камісія вечару палічыла за лепшае адлажыць яго на пасьля Каляд, што дасьць ёй магчымасьць добра падрыхтавацца да гэтага вечару.

Аб часе вечару будзе апублікавана ў свой час.

Усе прададзеныя білеты маюць сілу.

Арганізацыйная камісія.

У чацьвер 22 сьнежня 1921 году акурат а 8 гадзіне ўвечары адбудзецца ў клюбе Карла Маркса чарговы сход гарадзкога раёну менскай арганізацыі Камуністычнай Партыі Беларусі.

Павестка дню:

1) Застрахоўка рабочых
2) Бягучыя справы.

Сакратар Гаррайкома Вайнер.

ЗАГАД

У выкананьне пастановы Саўнаркома Беларусі ад 21-га лістапада г. г. аб арганізацыі школьна-гаспадарскіх саветаў, прапануецца ўсім дамавым камітэтам м. Менску і ваколіц выслаць па аднаму прадстаўніку ў свой раён ад кожнага дамавога камітэту ў пятніцу 23-га сьнежня а 6-ай гадзіне вечару на агульныя сходы кожнага раёну, якія маюцца быць вось у якіх памяшканьнях.

Месца сходу.	Назва вуліц і завулкаў, уваходзячых у раён.
Карла Маркса № 21, (2-я сямёхг. шк.)	I. Карла Маркса, Петрапаўлаўская, Юраўская, Ніж-Ляхаўская, Ляхаўская Слабодка, Мечыслаўскі зав., Ніжня-Ляхаўская, Казанская, Паліцэйская
Багадзельная № 40 (б. гімн. Скавароднікава).	II. Падгорная, Багадзельная, Нямігскі зав., Койданоўская, Захараўскі зав., Берасцьянскі зав., Тамашоўская, Екацярынінская, Захараўскі зав., Рыбны базар, Тарговая, Школьны зав., Пасікава ўроч.
Праабражэнская № 31 (б. гімн. Міністэрская).	III. Праабражэнская, Нова-Маскоўская, Жыдоўская, Н.-Раманаўская, Затурэмны з., Нямігская, Серпухоўская, Шырокая, Сухая, Маісееўская, Загарадная, Н. Красная, Н. Загарадная, Любомірскі з., Слаўны з., Дабрамысьлінскі з., Падгрушава ўроч.
Крышчэнская № 5 (Пушк. чытальня, III паверх).	IV. Мала Манастырская, Крышчэнская, Манастырскі з., Косма Дзям'янаўская, Школьная, Безымянны з (IV ч.), Ніжня Базарны пл., Аляксандра-Набяражная, Стара-Віленская, Завальная, Замкавая, Падзамкавая, Падзамк. на Балоце, Стара-Мясьніцкая, Мала-Татарская, Вял. Татарская, Заслаўская, Людаманскі з., Бесілаўка ўроч., Людаманская, Ракаўская
Ніжняя Ляхаўка № 8 (б. 9-ая шк.)	V. Каломенская, Круглы з., Верхня-Ляхаўская, 1-ы Каломенскі з., Нова-Серпухоўская, Ільінскі з., Ільінская, Курасоўшчына ўроч., Маркаўская, Сідарава ўроч., Лібава-Роменская, Сяргееўская, Пецярбурская, Лінейная, Безымянны зав. (IV ч.), 2-гі Безымянны з. (IV ч.), Вакзальная, М. Георгіеўская, 2-гі Сяргееўская, Койданаўскі тр.
Міхайлаўская № 4 (б. Рэальная гімн.)	VI. Міхайлаўская, Серпухоўская, Нова-Маскоўскі з., Трубная, Базарная, Нова Захараўская, Мікалаеўская, Безымянны з., Васілеўскі з., Безназван. зав. (V ч.), Бабруйская, Вяземская, Нямецкая, Северны з., Дамашэўская, Нова-Набяражная
Васкрасенская № 8 (32-ая шк.).	VII. Стара Загарадная, Васкрасенская, Замчэтны з., Юрава-Завальная, Няміга-Ракаўская, Нова-Мясьніцкая, Васкрасенскі з., Юбілейны пл., Любомірскі з., Глухая, Паліцэйска-Набяражная, Трубны з., Заслаўскі з., Нова-Замкавая, Н.-Серпухоўская, Пятроўская, Тарасаўскі з., Заслаўская, Красны пл., Мацьвееўскі з., Н.-Раманаўскі з., Нова-Татарская, Тучынка ўроч.
Захараўская № 95 (б. гім. Фальковіча).	VIII. Захараўская, Скобелеўская, Магазынная, Архірэеўскі з., Ямная, Падгорны з., Трасьцяніцкая, Антонаўская, Антонаўка, Архірэеўская Слабада, Брацкі з., Каменная гара, Кірылаўскі з., Правадная, Смаленская, Камароўская, 3-ці Безымянны з.
Госьпітальная № 31 (14 шк. I ст.)	IX. Госьпітальная, Фэльчарская, 2-гі Манастырскі з., Подлесная, Садова-Набяражная, Садовая, Музыкальны з., Сьляпянская, 3-ці Госьпітальны з., Стара-Загарадная, Вясёлая, Сьлясарная, Нямецкая, Саломенная, Нагорная, 3-ці Госьпітальны з.
Даўгабродская № 26 (45 шк.)	X. Міхайлаўская, 2-гі Мелаўскі з., Мелаўскі з., Беладаркоўная, Лагойскі з., 1-ы Госьпітальны з., Маркаўскі з., 1-ая Даўгабродзкая, 2-ая Даўгабродзкая, 3-ы Залатагорскі, Бандараўская, 2-гі Безымянны з., Вялікая-Маркава, 3-ы Залатагорскі з., Мяляўшчынская, Мяляўшчынскі з., Красная, Кладбішчанскі з., 1-ы Даўгабродзкі з., Безназ. завул., Кладбішчанская, Высокая, Безымянны з., 1-ы Бандараўскі з., 2-гі Бандараўскі з., 6-ы Лінейны з., Барысаўская
Аляксандраўская № 32 (18-ая шк. II ст.)	XI. Аляксандраўская, Траецкі пл., 1-ы Семінарскі з., 2-гі Семінарскі з., Георгіеўская, Стара Слабодская, 2-я Стара-Віленская, Друцінаўскі тракт, Стар.-Слабодка, Шырока-Балота, Радашкоўская, Міхайлаўскі з., Стаража́ўская, Стара-Віленская, Камароўская, Варварынскі з., Нова-Загарадны з., Сялёнаўская, Старажоская, Вакзальная, Аранжарэйская, Аранская
Шырокая № 28 (6-я шк.)	XII. Шырокая, Грыгораўская, Каля Камароўскае ўрочышча, Новая-Камароўка, 2-гі Казлоўскі з., 1-ы Безымянны з., Надзеждзінская, Палявая, Клябанскі з., Лёўская Набяражная, Канюшынская, Віленская, Лагойскі тракт, 3-я Лінейная, Цыпкскі з., Цэнка-Лінейная, Рыгораўская, Вазізапедная
Дзямянцеўская № 4 (80-я шк.)	XIII. Дзямянцеўская, Грушаўская, Стара-Мешчанская, Маскоўская, Мцьвеяўская, Лютэранская, Іосіфская, Кандуктарская, Неўская, Кірпічная, Вокзальная, Брыслаўскі з., Правіянтаўская, Іванаўская, Н.-Каменная, Гомельская, Безназваны з., Кальварыйская, Слонімская, Камяніцкая, Нова-Мяшчанская, Красівая, Уфімская, Уборыцкі з., Обская, Полацкая, Кірылаўская, Казацкі з., Георгіеўскі з., Віленскі з., Красівы з., Нова-Іванаўскі з., Афіцэрская
Юга-Заходняя № 10 (Сярэбрна 29-ая шк.)	XIV. Ігуменскі тракт, Полацкая, 2-й Бодацкі з., Лугавая, 3-ці Лінейны з., 2-ая Каломенская, Пецярбурскі з., Лугавы з., Дачны праспект, 2-ая Лінейная, 6-ая Лінейная, Надзеждзінская, 2-я Надзеждзінская, Серабранская, Татарская, Рэзіцкая, Бяроваўка ўроч., Серабранскі з., Безымянная, Лясная, Сяргееўская, Дзялас ўскам, Юга-Заходняя, Гелянская, Пушчынская, 1-я Лінейная, Барысаўскі тракт, Іосіфскі з.

Дамкомы, незарэгістраваўшыя свых паўнамоцных прадстаўнікоў, падлягаюць штрафу на карысьць Народнай Асьветы ў ліку 500.000 руб. кожны.

Народны Камісар Асьветы С. С. Р. Беларусі У. Ігнатоўскі.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ